

УДК 316.624.3

Шибишій Д.Р.¹

Щербина С.С.²

¹ студ. гр. СН-219 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. соц. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ФОРМИ ТА МЕТОДИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЖЕРТВАМИ НАСИЛЬСТВА

Організаційно-адміністративний та правовий напрямок соціальної роботи полягає у формуванні нормативно-правової бази щодо захисту жертв сімейного насильства, що визначають напрями діяльності установ з надання допомоги жертвам насильства.

Медико-соціальний напрямок регулює надання медичної допомоги потерпілим від домашнього насильства.

Соціально-психологічний – надання психологічної та психотерапевтичної допомоги, які постраждали від насильства.

Соціально-педагогічний визначає принципи, створені задля допомоги дітям, визначає консультативну допомогу.

Домашнє насильство часто може мати прихований характер. Не тільки гвалтівник, а й жертва нерідко докладає всіх зусиль, щоб не «винести сміття з хати» або через почуття сорому, або зі страху, або через відчуття безпорадності, неможливості щось змінити на краще, а іноді просто по незнанню. Тому проблема виявлення випадків і причин домашнього насильства та формування активної установки на зміну сценарію – це складне та важливе професійне завдання фахівців соціальної роботи, що потребує високого рівня кваліфікації, вміння налагодити контакт та створити атмосферу безпеки та довірливості.

Як показує практичний досвід, є певні стратегічні завдання, які потрібно вирішити разом із клієнтом. У тій чи іншій формі це визначення очікувань і ролей, яке може бути дуже різним у клієнта і у соціального працівника. Якщо цього не зробити, то ймовірно розчарування, взаємне незадоволення, не вирішення проблеми і т. ін.

Залежно від ступеня зрілості, емоційної готовності клієнта та багатьох інших факторів соціальний працівник може здійснювати різні підходи до вирішення проблеми клієнта та грати різні ролі [1].

Основні стратегічні завдання у реабілітації клієнта такі:

- подолання неусвідомлених захисних механізмів, перш за все, заперечення, які блокують доступ до проблеми. Для цього, перш за все, необхідне створення безпечної в усіх відношеннях атмосфери та підвищення сили «Я», щоб воно змогло перенести вивільнені з підсвідомості нестерпних переживання;
- формування системи підтримки, куди можуть входити соціальний працівник та терапевт, друзі, близькі, улюблені заняття та тварини;
- побудова системи для подолання кризи - списку телефонів кризових служб, фахівців, людей, до яких можна звернутися, коли щось трапляється, втрачається впевненість, стає страшно, виникає розгубленість тощо;
- формування навичок піклуватися про себе;
- прийняття рішення та розробка шляху реабілітації;
- повернення до травмуючих подій та аналіз того, що сталося, і як це вплинуло на життя клієнта;
- аналіз того, що допомогло клієнту вижити, виявлення джерел сили, прощення себе;
- підготовка до змін, аналіз страхів, генерація надій та підготовка ґрунту для їх реалізації;
- розуміння того, що те, що відбулося, не є вина клієнта, навчити довіряти собі;
- створення та проходження ритуалу поховання та оплакування минулого та своїх проблем;
- звільнення від гніву і сорому;

- повернення в сім'ю (спочатку уявне), дослідження коренів, планування майбутнього контакту, формування реалістичних очікувань;
- оцінка досягнутого і створення, і здійснення ритуалу відзначення досягнень [2, 16].

У соціальній роботі з жінками, які зазнають насильства в сім'ї, є три групи завдань: покращення їх життєздатності, підтримка функціонування та допомогу у розвитку. У певних індивідуальних та соціальних умовах першому плані виходить та чи інша група. Таким чином, у разі реальної небезпеки для життя та здоров'я жінок можуть бути використані захисні лікарні, кризові центри, притулки з комплексом соціальних послуг. Гострі економічні труднощі дають жінці право подати заявку на адресну соціальну чи екстрену допомогу. Своєчасне звернення жертви за допомогою сприятиме її якнайшвидшій адаптації та повернення до нормального життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. та ін. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти: навчально-методичний посібник. Київ: ФОП Нічога С.О., 2020. 196 с.
2. Волинець Л.С., Гурковська Л.П., Савчук І.В. Надання допомоги дітям-жертвам злочинів, пов'язаних із торгівлею дітьми, дитячою проституцією, дитячою порнографією, проти статевої свободи та статевої недоторканості дитини, з урахуванням національної та народної практики. Київ: ТОВ «К.І.С.», 2011. 132 с.